

FINANTSINSPEKTSIOON

Eesti Kindlustusseltside Liit
Mustamäe tee 44
10621 TALLINN

.12.2009 nr 4.12-3/

Märgukiri seoses võlaõigusseaduse § 459 nõuetega

Võlaõigusseaduse § 459 sätestab kindlustusmakse tasumise lepingu lõppemisel. Nimetatud sätte kohaselt kui kindlustusleping lõpeb kindlustusperioodi jooksul ülesütlemisega, taganemisega või muul põhjusel ennetähtaegselt, on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele üksnes kuni lepingu lõppemiseni kulgenud aja eest. Võlaõigusseaduse (edaspidi ka VÕS) § 427 lg 1 tähenduses on VÕS § 459 näol tegemist imperatiivse sättega, millest kõrvalekaldumine kindlustusvõtja kahjuks ei ole lubatud. Lähtudes toodust juhib Finantsinspeksioon tähelepanu, et antud sätte näol on tegemist kindlustusvõtjat kaitsva sättega, mille eesmärk on vältida kindlustusandja alusetut rikastumist kindlustusvõtja arvelt võlaõigusseaduse § 1027 ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 84 lg 1 tähenduses.

Alljärgnevalt toome näiteid kindlustuslepingu tingimustest, millega on reguleeritud, millises osas kindlustusandja kindlustuslepingu lõppemisel kindlustusmakse kindlustusvõtjale tagastab:

Kindlustusandja 1:

Kindlustuslepingu lõppemisel kindlustusperioodi jooksul ülesütlemisega, taganemisega või muul põhjusel ennetähtaegselt, on kindlustusandjal õigus kindlustusvõtjale tagastatavast kindlustusmaksest kinni pidada kindlustuslepingu sõlmimise kulu, mis on 20 protsenti kindlustuslepingujärgsest kindlustusmaksest.

Kindlustusandja 2:

Kindlustuslepingu ülesütlemisel on kindlustusvõtjal õigus saada tagasi kindlustusperioodi lõpuni jääva aja eest tasutud kindlustusmakse, millest on maha arvatud kindlustusandja asjaajamiskulud (15% aastast kindlustusmaksest). Kui kindlustusobjekt on kindlustusjuhtumi tagajärjel hävinud, siis kindlustusperioodi lõpuni jääva aja eest tasutud kindlustusmakset ei tagastata.

Võttes aluseks toodud näited juhib Finantsinspeksioon tähelepanu kahele eeldusele:

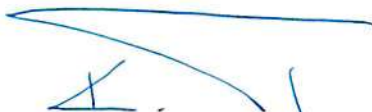
1. Kindlustusmaksega on hõlmatud kõik kindlustuslepingu sõlmimise ja haldamisega seotud vajalikud kulud. Selline eeldus on Finantsinspeksiooni hinnangul mõistlik ja selline lähenemine peaks olema prevaleeriv, arvestades kindlustusmakse kogumise eesmärki kindlustussuhtes. Võlaõigusseaduse § 459 nõuetest kõrvalekaldumine leiab aset, kui kindlustuslepingu lõppemisel ei järgita nõuet, mille kohaselt on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele üksnes kuni lepingu lõppemiseni kulgenud aja eest. Sellisel juhul on kindlustusmakse tasumisel sellest millegi mahaarvamine tõlgendatav kui kindlustusandja alusetu rikastumine kindlustusvõtja arvelt.

2. Kindlustusandja ei ole arvanud lepingu ennetähtaegse lõpetamisega (ülesütlemisega) kaasnevaid võimalikke kulutusi kindlustusmaksesse. Selline käitumine ei ole Finantsinspektsiooni hinnangul mõistlik ja kooskõlas kindlustusmaks kogumise eesmärgiga, kuid kuna kindlustusandja on tariifikujunduses (kindlustusmaks komponentide määratlemisel) vaba, siis välistada sellist olukorda ei saa. Finantsinspektsioon on seisukohal, et sellise kindlustuslepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevate kulude kinnipidamisega ei kaasne kindlustusandja alusetu rikastumine ja puudub vastuolu võlaõiguseaduse § 459 nõuetega (tegemist võib olla tasaarvestusega VÕS § 197 tähenduses), kui sellest on füüsilisest isikust kindlustusvõtjat enne lepingu sõlmimist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis informeeritud. Kui kindlustusvõtja informeerimine leiab aset kindlustusandja tüüptingimuste vahendusel, siis tuleb tingimuste kindlustusmaksset käsitlevas või sellega loogilises seoses olevas osas see piisava selgusega sõnastada, arvestades VÕS § 37 lõikes 3 sätestatud põhimõtteid. Tulenevalt VÕS § 428 lõike 1 punktist 7, tuleb lepingut sõlmida soovivat isikut informeerida täiendavatest maksetest ja kuludest, mida kindlustusvõtja peab lisaks kindlustusmaksle maksma. See säte on tulenevalt VÕS § 427 lõikest 1 imperatiivne ja kui kindlustusvõtjat sellest ei informeerita, kaasnevad VÕS § -s 432 sätestatud tagajärjed (kuni selleni, et lepingut ei loeta sõlmituks).

Lähtudes eeltoodust kui kindlustusleping on ennetähtaegselt lõppenud (sõltumata põhjusest) ja kindlustusandja ei ole kindlustusvõtjat kindlustuslepingu sõlmimisel teavitanud täiendavatest maksetest ja kuludest, mida kindlustusvõtja peab lisaks kindlustusmaksle maksma, on kindlustusvõtjal õigus saada tagasi tasutud kindlustusmaks kindlustusperioodi lõpuni jääva aja eest. Sellisel juhul ei ole Finantsinspektsiooni hinnangul sellest summast mahaarvamiste tegemine seaduslik.

Ühtlasi lisame, et Finantsinspektsiooni pädevus riikliku finantsjärelevalve teostamisel on tulenevalt finantsinspektsiooni seaduse § 2 lg 1 määratletud seadustega, mistõttu ei kuulu Finantsinspektsiooni pädevusse eraõiguslike lepinguliste vaidluste lahendamine ega õiguslike hinnangute andmine. Finantsinspektsioon ei ole tsiviilõiguslike vaidluste lahendamise kohtuväliseks organiks, mistõttu ei saa käesolevas märgukirjas antud võimalikke hinnanguid käsitleda õigusnõuandena. Finantsinspektsiooni arvamused õiguslikes küsimustes ei ole konkreetset tsiviilvaidlust menetlevale kohtule seadusest tulenevalt kohustuslikud.

Lugupidamisega

Kaido Tropp
Juhatuses liige

Koopia: Eesti Kindlustusmaaklerite Liit

Mari Puusaag-Tamm 668 0500
Mari.Puusaag-Tamm@fi.ee